

NATIONALE RISICOANALYSE WITWASSEN EN TERRORISMEFINANCIERING ARUBA 2012

Openbare versie

Het onderhavige document is een verkorte versie van het rapport “Nationale risicoanalyse witwassen en terrorismefinanciering Aruba 2012, Advies aan de AML/CFT Stuurgroep Aruba voor een vervolgaanpak van de geïdentificeerde top 5 risico’s op het gebied van het voorkomen en bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering voor Aruba”. Dit rapport is op 30 mei 2013 door de AML/CFT Stuurgroep Aruba vastgesteld.

Met de publicatie van deze verkorte versie van het rapport wordt beoogd de bij het onderwerp betrokken partijen, waaronder het publiek, te informeren over (de resultaten van) de uitgevoerde nationale risicoanalyse witwassen en terrorismefinanciering (NRA).

Voorop staan een integere financiële sector, een gezond investeringsklimaat en een veilig Aruba. Aruba verwelkomt integere ondernemers, investeerders en cliënten. Maar Aruba leent zich niet, actief noch passief, voor het verhullen van de herkomst van criminele gelden of het faciliteren van geldstromen voor terroristische doeleinden.

AML/CFT Stuurgroep Aruba¹, 26 augustus 2013

¹ De AML/CFT Stuurgroep Aruba wordt voorgezeten door de Minister-President en bestaat voorts uit de volgende leden: de minister van Financiën, Communicatie, Utiliteiten en Energie, de minister van Justitie en Onderwijs, de minister van Economische Zaken, Sociale Zaken en Cultuur, de Centrale Bank van Aruba, het Openbaar Ministerie, het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties, de Veiligheidsdienst, het Korps Politie Aruba, Dienst Casinowezen, de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, de Belastingdienst, de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie, de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba, de High Commissioner en de Free Zone Aruba N.V.

*"Pick important problems, fix them and tell everybody"*²

1. Achtergrond

Het voorkomen en bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering staat hoog op de Arubaanse agenda. Na het verschijnen van het rapport van de evaluatie van de Financial Action Task Force (FATF)/Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) in oktober 2009 (MER)³ heeft Aruba maatregelen getroffen om de geconstateerde tekortkomingen te redresseren en haar AML/CFT systeem⁴ te verbeteren.

Bij het implementeren van een adequaat AML/CFT systeem is het essentieel om inzicht te hebben in de belangrijkste risico's van witwassen en terrorismefinanciering. Met het oog hierop is bij de behandeling van de Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering (AB 2011 no. 28)⁵ in de Staten van Aruba een motie aangenomen om een NRA uit te voeren. De NRA dient ertoe om het Arubaanse AML/CFT systeem verder te optimaliseren.

2. Doelstelling

Er is gekozen voor een praktische aanpak voor het uitvoeren van de NRA. De doelstelling van de NRA kan als volgt worden samengevat:

- identificeren van de belangrijkste 5 risico's op het gebied van het voorkomen en bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering voor Aruba; en
- te komen tot projectvoorstellen op hoofdlijnen voor het mitigeren van deze risico's.

Witwassen kan in dit kader als volgt worden samengevat:

Het verrichten van een of meer handelingen, of het leveren van een bijdrage daaraan, gericht op het geven van een ogenschijnlijk legale herkomst aan gelden (of andere voorwerpen) die afkomstig zijn uit een misdrijf.

Over het algemeen worden bij witwassen van gelden drie fasen onderscheiden: (1) de stortingsfase (placement); (2) de verhullingsfase (layering); en (3) de integratiefase (integration).

Terrorismefinanciering kan als volgt worden samengevat:

Het verstrekken of vergaren van fondsen die gebruikt zullen worden voor het plegen van een terroristisch misdrijf of door personen of organisaties die terroristische misdrijven plegen.

De strafrechtelijke definities zijn opgenomen in artikelen 430b tot en met 430e respectievelijk artikel 140a van het Wetboek van Strafrecht (AB 1991 no. GT 50).

² Malcolm Sparrow, hoogleraar 'Practice of Public Management' aan Harvard John F. Kennedy School of Government.

³ FATF/CFATF Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Aruba, Kingdom of the Netherlands, 16 oktober 2009 (<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Aruba%20full.pdf>).

⁴ Anti-Money Laundering/Combating Financing of Terrorism systeem, het systeem ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

⁵ Deze landsverordening is in werking getreden op 1 juni 2011.

3. Aanpak

In de vergadering van de AML/CFT Stuurgroep Aruba van 17 april 2012 is het door de Centrale Bank van Aruba opgestelde plan van aanpak voor een NRA aangenomen. Vervolgens heeft een projectteam de uitvoering van de NRA ter hand genomen.

Het projectteam bestond uit vertegenwoordigers van de volgende instanties:

- Centrale Bank van Aruba (projectleider)
- Directie Wetgeving en Juridische Zaken/Secretariaat AML/CFT Stuurgroep Aruba
- Openbaar Ministerie
- Meldpunt Ongebruikelijke Transacties.

Daarnaast hebben de volgende instanties deelgenomen aan de NRA:

- Recherche Samenwerkingsteam
- Korps Politie Aruba/Bureau Financieel Onderzoek
- Belastingdienst en Douane
- Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba
- Dienst Casinowezen
- Veiligheidsdienst Aruba
- High Commissioner/Aruba Financial Center
- Freezone Aruba N.V.

4. Uitvoering

Het proces om tot de NRA te komen bestond uit drie fasen, te weten: de voorbereidingsfase, de uitvoeringsfase en de rapportagefase.

De voorbereidingsfase bestond voornamelijk uit het identificeren en analyseren van mogelijke risico's van witwassen en terrorismefinanciering voor Aruba.

In deze fase hebben alle deelnemers aan de NRA, op basis van een interne risico-inventarisatie, het projectteam van input voorzien. Bovendien is input verkregen van de representatieve organisaties van banken, verzekeraars en casino's. Daarnaast heeft het projectteam bestaande informatiebronnen⁶ geraadpleegd met het oog op het identificeren van mogelijke risico's van witwassen en terrorismefinanciering voor Aruba. De beschikbare informatie is door het projectteam samengevoegd en gecategoriseerd in een groslijst van (mogelijke) risico's opgenomen.

De uitvoeringsfase bestond uit twee plenaire sessies met deelnemende instanties. In deze sessies werd aan de hand van de groslijst die door het projectteam werd opgesteld, op basis van input van de deelnemers, concrete risico's vastgesteld. Uit de groslijst werden de 5 belangrijkste risico's c.q. projecten geselecteerd ter nadere uitwerking.

Na de plenaire sessies ving de rapportagefase aan, resulterende in het NRA rapport.

Bij de uitvoering van de NRA heeft De Nederlandsche Bank technische ondersteuning verleend.

⁶ Hoofdzakelijk FATF Typology Reports en FATF Risk Based Supervision Guidance documents.

5. Resultaten

5.1 Algemene risicoanalyse

Het rapport van de NRA bevat een algemene analyse van de inherente risico's van witwassen en terrorismefinanciering van Aruba. Uit de NRA zijn vooral risico's van witwassen naar voren gekomen.

De risico's hangen onder meer samen met:

- de geografische ligging;
- de professionele (financiële) infrastructuur;
- de open economie en investeringsklimaat;
- de relatief stabiele politieke en financiële situatie;
- de cash-based economie;
- de co-circulatie van Amerikaanse dollars.

Bovengenoemde omstandigheden maken Aruba aantrekkelijk voor onder meer investeerders. De keerzijde is dat ze Aruba ook aantrekkelijk kunnen maken voor diegenen met slechte bedoelingen.

5.2 Aan witwassen ten grondslag liggende delicten

De criminele herkomst van de gelden kan divers zijn. De volgende gronddelicten zijn veelgenoemd: internationale drugshandel, lokale drugsverkoop, fraude (waaronder belastingfraude), corruptie, vermogensdelicten (zoals diefstal).

5.3 Vijf belangrijkste risico's

Het rapport van de NRA bevat tevens een initiële analyse van de volgende geïdentificeerde 5 belangrijkste risico's van witwassen en terrorismefinanciering:

1. Inbreng van illegaal vermogen in ondernemingen.
2. Misbruik van rechtspersonen.
3. Grensoverschrijdende illegale geldtransacties en -transporten.
4. Vastgoedtransacties.
5. Het ontbreken van een toekomstgerichte integrale AML/CFT strategie.

Voorts bevat het rapport een advies voor een vervolgaanpak. Er zullen vier operationele projecten worden opgestart die zijn gericht op de aanpak van de risico's 1 tot en met 4 hierboven, alsmede een strategisch project (onder 5). Ten aanzien van laatstgenoemd project kan worden opgemerkt dat is geconcludeerd dat de AML/CFT strategie aan herziening toe is. Tot op heden was de strategie logischerwijze vooral gericht op het redresseren van de in het MER geconstateerde tekortkomingen. De tijd is rijp om een integrale AML/CFT strategie vast te stellen met het oog op het stroomlijnen van de verantwoordelijkheden en acties van de verschillende betrokken stakeholders en een efficiënte en effectieve aanpak te bevorderen, ook op de lange(re) termijn.

6. Vervolgtraject

6.1 Uitvoering projecten

De in paragraaf 5.3 genoemde projecten zullen worden uitgevoerd door vijf separate projectgroepen. Voorts is voor elk project een klankbordgroep ingesteld, samengesteld uit vertegenwoordigers van instanties die minder direct betrokken zijn bij het betreffende onderwerp. Elke projectgroep stelt een concreet plan van aanpak op met heldere en haalbare resultaten die de kern van het “probleem” aanpakken.

6.2 Periodieke herhaling NRA

Het voornemen bestaat om elke vijf jaar een NRA uit te voeren, gevolgd door – zo nodig – bijstelling van de AML/CFT strategie. Risico's zijn immers niet statisch en risicoanalyse is een continu proces.